

Áttekintés az Eötvös Loránd Tudományegyetem 2016-2020 közötti
Minőségfejlesztési programjának kari megvalósulásáról
ELTE TÓK

Összeállította:

Dr. Lózsi Tamás
A Kari Minőségfejlesztési bizottság elnöke

ELTE TÓK
2019. május

A továbbiakban az Eötvös Loránd Tudományegyetem Minőségfejlesztési program 2016-2020 című dokumentumban meghatározott sztenderdek („Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area” – ESG) mentén áttekintjük a Tanító- és Óvóképző Karon folyó minőségfejlesztési munka eredményeit. Az idézetek az említett dokumentumból valók.

Célok és feladatok

Sztenderd (ESG 1.1): Minőségpolitika

Cél: „A felsőoktatási intézmény rendelkezzen átfogó minőségpolitikával, amely nyilvános és az intézmény stratégiai menedzsmentjének szerves részét képezi. A minőségpolitikát a belső érintetteknek/érdekelteknek kell kidolgozniuk és megvalósítaniuk megfelelő szervezeti egységeken és folyamatokon keresztül, a külső érintettek/érdekeltek bevonásával, részvételével.”

Megvalósulás:

A kari Minőségfejlesztési Bizottság (MFB) vezetője rendszeresen, aktív közreműködőként vett részt 2016-ban, 2017-ben, 2018-ban és 2019-ben is az egyetemi Minőségfejlesztési Bizottság munkájában. A munkafolyamatok során készült anyagokat (egyetemi Minőségfejlesztési Program, Minőségügyi Kézikönyv, OHV felülvizsgálata, a gyakorlati képzésre vonatkozó kérdőív stb.) a kari MFB személyesen vagy online rendszeresen véleményezte, javaslatokat fogalmazott meg ezek kiegészítésére, módosítására a kar érdekei, sajátosságai szerint. A munkafolyamatokról félévente számolt be az MFB vezetője a Kari Tanácson.

Kialakítottuk a kari honlapon a Minőségfejlesztés menüpontot (<http://www.tok.elte.hu/minosegfejlesztes>), ahová az alábbi dokumentumok kerülnek:

- Minőségfejlesztéshez kapcsolódó felmérések, elemzések rendszere
- Féléves minőségfejlesztési beszámolók
- Hallgatói félidős felmérés összegzett eredményei

A tanszékvezetők kb. 90%-ban hozzáférnek az OHV riportokhoz. Azonban a Neptun kliens felületen való megtekintés, a riportok felépítése igen nehézkes. Szükséges lenne ennek

egyetemi fejlesztése, hogy összegzéseket is lehessen készíteni, könnyebb legyen a keresés, szűrés a riportok között a vezetői jogosultság esetén.

Sztenderd (ESG 1.2): Képzési programok megtervezése és jóváhagyása

Cél: „A felsőoktatási intézmény rendelkezzen megfelelő folyamatokkal a képzési programjai megtervezésére és jóváhagyására. A képzési programokat úgy tervezze meg, hogy azok teljesítsék a velük elérni kívánt célokat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A képzési program révén megszerezhető képesítés legyen világosan meghatározott és közölt, valamint feleljen meg a nemzeti képesítési keretrendszer felsőoktatásra vonatkozó releváns szintjének, következésképpen az Európai Felsőoktatási Térség Képesítési Keretrendszerének is.”

Megvalósulás:

2017 tavaszán az alapszakjainkara vonatkozóan új képzési és kimeneti követelményeket (kkk) dolgoztunk ki. 2017 ősztől már bevezettük az új kkk-k alapján készült tanterveket.

Sztenderd (ESG 1.3): Hallgató-központú tanulás, tanítás és értékelés

Cél: „A felsőoktatási intézmény biztosítsa képzési programjainak oly módon történő megvalósítását, hogy az aktív szerepvállalásra ösztönözze a hallgatókat a tanulási folyamat megalkotásában. A hallgatók értékelése is tükrözze ezt a megközelítést.”

Megvalósulás:

Mivel „a 2016-2020 közötti időszak kiemelt prioritása, hogy a tradicionális «frontális» oktatás helyett minél inkább az innovatív, differenciált oktatásszervezési, egyénre szabott, hallgató-centrikus, projekt-orientált, aktivizáló módszerek kerüljenek előtérbe”, karunkon rendszeresen biztosítunk lehetőséget az oktatók erre vonatkozó kompetenciáinak fejlesztésére.

Több oktatónk is részt vett már az egyetem által szervezett, gyakorlatorientált, innovatív oktatás-módszertani továbbképzéseken.

Kari szinten évente kétszer, a regisztrációs héten tartunk dékáni szakmai napot.

2016. februárban több műhelyben vehettek részt oktatóink, ahol bemutatták, megosztották jó módszertani gyakorlataikat, közösen gondolkodtak – a hallgatók bevonásával is – a tanulásközpontú felsőoktatás módszertani lehetőségeiről. Az első dékáni nap után

kértünk visszajelzést az oktatóktól, a következő módszertani továbbképzés, tudásmegosztás alkalmát ennek megfelelően alakítottuk. Szeptemberben az IKT kompetenciák fejlesztése volt a fókuszban, ehhez kapcsolódott a két műhely szakmai programja a Digitális Pedagógia Tanszék munkatársai segítségével.

2017 februárjában ismét több műhelyben vehettek részt oktatóink, ahol bemutatták, megosztották jó módszertani gyakorlataikat, közösen gondolkodtak a tanulásközpontú felsőoktatás módszertani lehetőségeiről. A kari szintű szakmai napok mellett tanszéki kezdeményezések is célozzák az oktatás- és kutatómódszertani tapasztalatok, jó gyakorlatok és innovációk megosztását. A Neveléstudományi Tanszék a 2017/2018 tanévtől kezdődően félévente tart 2 napos innovációs műhelyt erre a célra.

2018 februárjában a szervezett képzések tartalmának és formájának meghatározásánál támaszkodtunk a műhelyeket követő visszajelzésekre és a munkatársi igény- és elégedettségfelmérésben megfogalmazottakra. Ezért a 2018 februári szakmai innovációs műhelyen a felsőoktatás-módszertan mellett a publikációk készítésének támogatása, a hallgatói tehetséggondozás és a mentális jóllét megőrzése, a kiegészítés és pályaelhagyás megelőzése volt a téma.

A kari szintű szakmai napok mellett tanszéki kezdeményezések is célozzák az oktatás- és kutatómódszertani tapasztalatok, jó gyakorlatok és innovációk megosztását.

Oktatóink közül többen szereztek tapasztalatokat külföldön az Erasmus-program keretében, a nálunk „vendégeskedő” külföldi oktatók óráin pedig még többen hospitáltak. Ezzel nem csak a saját oktatói kompetenciájukat fejlesztették, hanem a kar nemzetközi kapcsolatait is építették.

Sztenderd (ESG 1.4): A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Cél: „A felsőoktatási intézmény következetesen alkalmazza az előzetesen meghatározott és közzétett, a hallgatói élet teljes életciklusát (beleértve a felvételt, előrehaladást, az előzetes tanulmányok elismerését és beszámítását, vizsgázást, képesítés/oklevél kiadását) lefedő szabályokat.”

Megvalósulás:

„A tehetséges középiskolások ELTE-re vonzása érdekében szisztematikus kapcsolatok és új az egyes tudományok, illetve az egyetem és képzései megismerését segítő programok kialakítása” érdekében karunk képviselői rendszeresen jelen vannak középiskolásokat megszólító programokon, rekrutációs célú fórumokon.

Kiemelt cél a „A középiskolai tanulásról az egyetemi tanulási módszerekre való áttérés, továbbá a hallgatók sikeres előmenetelének támogatása (a kimeneti követelmények felpuhítása nélkül). Azaz az Egyetem el kívánja érni azon hallgatók számának a csökkenését, akiknek diploma nélkül szűnik meg a hallgatói jogviszonya (lemorzsolódás csökkentése).”

Ennek érdekében tanító szakon Szövegértés, szövegalkotás és Matematikai praktikum tárgyak keretében került sor a képzésbe került hallgatók anyanyelvi és matematikai kompetenciáinak mérésére, és a szűrésen gyengén teljesítő hallgatók fejlesztésére. Szövegértés tárgyból a felvett hallgatók 50-60%-a (levelező-nappali tagozat) nem érte el a kívánt szintet a félév elején és kellett a kritériumtárgyat teljesítenie, viszont a félév végére a hallgatók több mint 90%-a sikerrel teljesítette a kritériumtesztet.

A Matematikai praktikum tárgy felvételét, a sikertelen bemeneti szűrés eredményeként, a felvett tanító szakos hallgatók 30%-ának írta elő a Matematika Tanszék.

Csecsemő- és kisgyermeknevelő szakon, a hallgatók demográfiai hátterének ismeretében kötelező tárgyként került a képzési programba a Bevezetés a felsőoktatási tanulmányokba c. tárgy. Ennek keretében a hallgatók szakszövegolvasással és írással ismerkednek, ami természetesen magában foglalja a tanító szakon célzott szövegértés, szövegalkotás fejlesztését is. A kurzus segítséget nyújt még a tanulásszervezés, tanulási stílus

és módszertan, valamint a felsőoktatás sajátos kihívásaival való megküzdés fejlesztésére. A visszajelzések alapján a hallgatók hasznosnak értékelték a tárgyat.

Úgy látjuk, mindhárom szakon hasznos lenne a fenti tárgyak tanítása, természetesen a szak speciális igényeinek figyelembe vételével. Azonban ez olyan oktatói erőforrást igényelne, amely jelenleg nem áll rendelkezésre.

Sztenderd (ESG 1.5): Oktatói kar

Cél: „A felsőoktatási intézmény rendelkezzen olyan belső mechanizmusokkal, amelyek az oktatók szükséges kompetenciáit biztosítják. Pártatlan és átlátható folyamatokat alkalmazzon a munkatársak toborzására és fejlesztésére/képzésére.”

Megvalósulás:

Az oktatók kompetencia-fejlesztésére vonatkozóan lásd az ESG 1.3.-nál.

A pedagógusképzés gyakorlati területén mindhárom szakunkon jellemző, hogy a kari oktatók félévente szerveznek tájékoztatókat, továbbképzéseket a mentor- és vezetőpedagógusok számára.

Sztenderd (ESG 1.6): Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Cél: „A felsőoktatási intézmény megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzen a tanulási-tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítson adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.”

Megvalósulás:

A 2019. május 9-én a Tanító- és Óvóképző Kar Tanácsa Kari Esélyegyenlőségi Bizottság létrehozásáról döntött. Az előterjesztés szerint „A bizottság elnöke folyamatos kapcsolatban áll az ELTE TÓK vezetésével, képviseli a Bizottságot a Kari Tanácson, a vezetőséggel együttműködve alakítja ki az ELTE TÓK esélyegyenlőségi tevékenységét, állásfoglalását esélyegyenlőségi kérdésekben, segíti az esélyegyenlőségi célok minél optimálisabb megvalósítását. A Kari Esélyegyenlőségi Bizottság véleményt nyilvánít, javaslatot tesz esélyegyenlőségi és pályaalkalmassági kérdésekben.”

A Kari Tanács a kari Szervezeti és Működési Szabályzat módosítását a Kari Esélyegyenlőségi Bizottságra vonatkozó rendelkezésekkel történő bővítését egyhangúlag

határozatban támogatta, egyúttal szenátusi elfogadásra javasolta (Határozati szám: 2018/2019-52.sz.).

A kari könyvtár az egyetemi könyvtári hálózat része, gyűjtési körét a speciális kari igények (pedagógiai, tantárgy-pedagógiai szakirodalom, tankönyvek, gyermekirodalom) határozzák meg. A könyvtárban az EISZ kabinet a nyitvatartási időben a beiratkozott olvasók számára internetezésre és szövegszerkesztésre nyújt lehetőséget. Meghatározott térítési díj ellenében a nyomtató és fénymásoló gépek is igénybe vehetők.

Sztenderd (ESG 1.7): Információ-menedzsment

Cél: „A felsőoktatási intézmény gondoskodik a képzési programjainak és egyéb tevékenységeinek hatékony működtetését biztosító releváns információk szisztematikus gyűjtéséről, elemzéséről és felhasználásáról.”

Megvalósulás:

Az ELTE TÓK-on a következő felmérések és interjúk biztosítják a képzéseinkről az információk begyűjtését:

- Jelentkezési és felvételi adatok elemzése
- Gólyafelmérés – egyetemi felmérés
- Kritériumtárgyakhoz kapcsolódó felmérések: matematika és szövegértés felmérés szeptemberben majd a félév végén tanító alapszakon
- Hallgatók értékelése a képzésről
- Diplomás Pályakövetési Rendszer Hallgatói felmérés
- Oktatás Hallgatói Véleményezése
- Gyakorlatvezető óvodapedagógusok értékelése a gyakorlati képzésről az óvodapedagógus szakon
- Összefüggő szakmai gyakorlat hallgatói értékelése mindhárom szakon
- Végzetek kérdőíve a záróvizsga után mindhárom szakon
- Diplomás Pályakövetési Rendszer felmérés a végzetek körében
- Záróvizsga elnökök kérdőíves megkeresése
- Összefüggő szakmai gyakorlat végén a gyakorlatvezetők értékelése a szakmai gyakorlatról, a végzős hallgató kompetenciáiról, a képzésről

- Záróvizsga külső szakértőinek (munkaerőpiacon intézményvezetők, szakemberek) kérdőíves megkeresése

A Kar oktatói rendszeresen eleget tesznek a Stratégiai Adatbázis frissítésére és validálására vonatkozó kötelezettségüknek.

Sztenderd (ESG 1.8): Nyilvánosság

Cél: „A felsőoktatási intézmény rendszeresen tegyen közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető adatokat és információt a képzési programjairól és egyéb tevékenységeiről.”

Megvalósulás:

A kitűzött célnak megfelelően a kari honlap (<https://www.tok.elte.hu/>) 2019 elején megújult.

Sztenderd (ESG 1.9): A képzési programok folyamatos nyomon követése és időszakos felülvizsgálata

Cél: „A felsőoktatási intézmény kövesse figyelemmel és rendszeres időközönként vizsgálja felül/értékelje a képzési programjait, annak biztosítására, hogy, azok teljesítsék az általuk elérni kívánt célokat, valamint kielégítsék a hallgatók és a társadalom igényeit. Ezeknek a felülvizsgálatoknak/belső értékeléseknek a képzési programok folyamatos fejlesztését kell eredményezniük. A felülvizsgálat eredményeképpen tervezett vagy megvalósított bármely intézkedést, cselekvési akciót ismertetni kell az érintettekkel.”

Megvalósulás:

2017 tavaszán az alapszakjainkra vonatkozóan új képzési és kimeneti követelményeket (kkk) dolgoztunk ki. Jelenleg az ezeken alapuló tantervek szerint folyik az oktatás. A kkk-k és a tantervek bevalását folyamatosan nyomon követjük.

A MFP 1.9.2. pontja egyelőre nem valósult meg: „A szakgondozás önértékelésen alapuló rendszerének kialakítása és intézményesítése. (Az önértékelést a szakok munkájában résztvevő oktatók végeznék, a hallgatók képviselőinek a bevonásával.)”

Az 1.9.3. pont, amely szerint cél „A kontaktórák számának csökkentése a hallgatók önálló feladatait növelő módszerek fokozottabb alkalmazásával összekapcsolva.” karunkon kevésbé megvalósítható, hiszen a pedagógiai kompetenciák csak a gyakorlati jellegű szemináriumokon, illetve magukon a (bölcsődei, óvodai, iskolai) gyakorlatokon fejleszthetők megfelelően. A hatékonyság növelése érdekében az egy szemináriumra, illetve gyakorlatra (oktatóra, mentorra) jutó hallgatók számát kellene csökkenteni, ez azonban gazdasági kérdés is.

Sztenderd (ESG 1.10): Rendszeres külső minőségbiztosítás

Cél: „A felsőoktatási intézmény rendszeres időközönként vesse alá magát az ESG szerinti külső minőségbiztosításnak/minőségértékelésnek.”

Megvalósulás:

A kar vezetése a kari minőségfejlesztési bizottsággal együttműködve támogatja és részt vesz az egyetem felkészülésében a 2019-2020. évi MAB intézményakkreditációra.